

„NAŠI“ PEDAGOGOVÉ OLOMOUCKÉHO KRAJE

JITKA KOPECKÁ

„Snažím se být trpělivou a spravedlivou učitelkou“

Cena Pedagog Olomouckého kraje má velmi symbolický význam: jejím smyslem je poděkovat nejlepším učitelům a vyzdvihnout důležitost jejich profese. Ocenění letos získá patnáct učitelů z regionu. Jedna z cen poputuje do Prostějova k učitelce Reálného gymnázia a základní školy města Prostějova Jitce Kopecké. Nutno podotknout, že právem. „Paní Kopecká patří k pedagogům, kteří za sebou zanechávají nesmazatelnou stopu jak u žáků a jejich rodičů, tak u kolegů. Ve své práci s dětmi vždy klade důraz na náročnost, spravedlnost a otevřenost,“ hodnotí její lidský přístup a pracovní nasazení ředitel školy Rostislav Halaš a dodává, „mezi spolupracovníky získala autoritu a respekt nejen pro odbornost, ale i pro svou skromnost a neokázalost. Její iniciativa, aktivita a spolehlivost přispívají ke kvalitní práci a kolegiální atmosféře celého pedagogického sboru. Týdeník Prostějovska Jitce Kopecké položil třináct otázek, z jejichž odpovědí je přitom zřejmé, že Rada Olomouckého kraje vybírala laureáty ceny velmi zodpovědně.“

Jaký jste pedagog? Jak hodnotíte samu sebe?

Jaká jsem učitelka? Na to byste se měli zeptat především mých žáků. Řekla bych, že jsem učitel, který o své práci neustále přemýšlí. Vymýšlím, jak žákům podat učivo tak, aby si co nejvíce zapamatovali, jak připravit hodinu, aby byla co neefektivněji využita, jak zapojit u žáků při vyučování co nejvíce smyslů. Snažím se být trpělivou a spravedlivou učitelkou, která si buduje vztah s žáky na vzájemné důvěře, ale zároveň učitelkou, která od svých žáků vyžaduje pečlivou a zodpovědnou práci. Myslím, že se mi to zatím většinou daří.

Co máte na své práci ráda?

Na práci s dětmi se mi líbí, že není jednotvárná. Každý den je jiný, každý žák je jiný, každá třída je jiná. Často jezdíme s kolegyňmi na školení, a to i během letních prázdnin na tzv. letní školy (Činnostní učení, Kritické myšlení, Začít spolu), kde čerpám spoustu nových nápadů, zkušeností a materiálů, které se pak snažím zařazovat do výuky.

V čem jsou dnešní žáci jiní než ti, které jste učila před deseti lety?

Neřekla bych, že se změnili žáci. Děti jsou stále stejné. Co se však změnilo, jsou podmínky, za kterých probíhá výuka. Dříve jsme měli k dispozici jeden typ učebnice, sešity a tabuli. Dnes je našťastí velký výběr učebnic, pracovních sešitů i různých pomůcek. Je celá řada encyklopedií, dětských knih, časopisů. Do výuky zařazují práci s interaktivní tabulí, práci na počítači. Mám možnost si sama vyrobit pomůcky, tisknu, laminuju, kopírůju...

Mají učitelé - muži výhodu?

Myslím, že ano. Je to dáno nedostatkem mužů ve školství. U nás na 1. stupni máme pouze jednoho pana učitele a žáci ho přímo zbožňují. To je také důvod, proč ho s sebou беру na ozdravné pobyty.

Čím Vás žáci dokážou vytočit?

Nechat se vytočit by bylo neprofesionální. Spíš zklamat nebo rozzlobit. Je to agresivita, zákeřnost, nezodpovědnost, lhostejnost. Bohužel musím říct, že je to v dnešní době častá věc.

Existuje nějaká nezapomenutelná historka z vaší praxe?

Vzpomínám si, že ke mně jed-

JITKA KOPECKÁ

JITKA KOPECKÁ V BODECH

KDE UČÍ: Reálné gymnázium a základní škola města Prostějova

KOHO UČÍ: 1. stupeň ZŠ

PRAXE: 14 let

nou do vyučování přišel pan ředitel s paní z okresní hygienické stanice. Kontrolovala, zda nemají žáci těžké aktovky. Paní vybrala namátkově jednoho z mých žáků. Byl to opravdu vzorný žák, který se zajímal o historii. Nechala si přinést jeho aktovku a zvažila ji. Taška vážila asi 5 kg! Já se zhržila. Ve třídě jsme měli papírové boxy, do kterých si děti dávaly učebnice, čítanky a sešity, aby jejich aktovky nebyly tak těžké. Dotyčný žák měl v tašce asi 3 knihy o historii, jaké přesně si už nepamenujím. Paní z hygieny to ale bohužel nezajímalo. Pan ředitel vzal našťastí vše s humorem a dotyčnému žákovi doporučil další, prý zajímavější knihy.

Jak dnešní žáci podvádí?

Snažím se své žáky vést k tomu, aby nepodváděli. Testy píšeme, až jsem přesvědčená, že dané učivo děti ovládají. Vždy si připomeneme, že nikdo není neomylný, všichni děláme chyby, ale snažíme se z těch chyb poučit. Je mi jasné, že nedocílím, aby se nepodvádělo. Určitě ale nedávám „přepadovky“ a nesnažím se své žáky nacytat na tom, co neumí.

Co vás naposledy ve škole pobavilo?

U mě ve třídě je veselo neustále. Někdy mě pobaví odpovědi mých žáků. Např. na otázku, proč se střídá den a noc, jsem dostala odpověď: protože na druhé straně chtějí také den a noc, nebo na otázku, jak je možné, že vidíme na obloze Měsíc, zněla odpověď, protože je obloha jako vymetená (právě jsme probírali přirovnání, tak to dotyčný žák celé popletl).

Jaké má náš školský systém slabiny?

Nerada bych rozebírala všechna úskalí našeho školského systému. Dle mého názoru je ne-

dokonalá koncepčnost. Řekla bych, že je třeba více propojit teorii s praxí, stále je kladen především důraz na encyklopedické znalosti.

Jsou státní maturity krok vedle?

Kolem státních maturit se už napsalo poměrně hodně článků. Vzhledem k tomu, že učím na 1. stupni, se k tomu nemohu kompetentně vyjádřit.

Jaká byla vaší sama studentka?

Asi překvapím, ale nebyla jsem zrovna premiant třídy. Možná i proto mám pochopení pro tzv. „zlobivce“. Můj nejméně oblíbený předmět byla fyzika. Pamatuji si, že se mi začalo líbit až na vysoké škole. To jsem konečně studovala něco, co mě zajímalo.

Měla jste někdy chuť ze školství odejít?

Nikdy, ale naskytly se chvíle, kdy jsem pochybovala, zda děláme vše tak, jak mám. Párkrát mě zklamali ne žáci, ale rodiče. Jejich nepochopení a nedocenění mé práce. Ze školství bych ale neodšla. Měla jsem čtyřletou pauzu, bydleli jsme v zahraničí díky práci mého muže, a musím říct, že se mi po učitelování stýskalo. Chodila jsem tam občas do školy alespoň zdarma pomáhat jako asistentka.

Co pro vás ocenění znamená?

Především musím zdůraznit, že nebyť skvělého vedení, bezvadných kolegů-kamarádek a poslání i všech mých žáků nebylo by žádné ocenění. Tímto bych jim všem chtěla upřímně poděkovat. Ocenění pro mne znamená důkaz, že vše, o co jsem se ve své profesi snažila, mělo nějaký smysl.

Monika Petřlová

FRANTIŠEK STŘÍDECKÝ

„Studenti mě obohacují o svůj pohled na svět“

Cenu Pedagog Olomouckého kraje obdrží na slavnostním předávání v Moravském divadle Olomouc také matematik z Gymnázia Jiřího Wolkera František Střídecký. Na Den učitelů, tedy 28. března, mu ji předá hejtmán Olomouckého kraje Martin Tesařík. „Velmi si této ceny vážím. Každý potřebuje čas od času pohladit po duši a je to také motivace pro mé další působení ve školství,“ říká František Střídecký a dodává, „chtěl bych touto cestou poděkovat vedení Gymnázia Jiřího Wolkera nejen za nominaci, ale i za výborné podmínky pro práci.“ Čím si podle ředitele gymnázia, Michala Šmucra, cenu zasloužil? „Je to vynikající učitel a skvělý člověk, víc k tomu, myslím, není třeba dodávat. Jsem osobně velice rád, že mezi bezmála padesáti nominovanými uspěl.“ Františku Střídeckému jsme položili tytéž otázky jako Jitce Kopecké, nabízí se tak nejen zajímavé srovnání ženského a mužského pohledu na věc, ale i porovnání zkušeností s výukou na různých vzdělávacích úrovních.

Jaký jste učitel? Jak hodnotíte sám sebe?

Těžko se odpovídá na otázku, jaký jsem učitel, protože člověk sám sebe vnímá spíš podle reakcí studentů například z toho, jak probíhá hodina, jestli jsou studenti v dané chvíli pozorní, nebo je na nich vidět, že je můj výklad nezajímá. Snažím se studentům přiblížit, pochopit je a vytvořit si s nimi vztah založený na vzájemné důvěře a respektu.

Co máte na své práci rád?

V prvé řadě je to každodenní kontakt s mladými lidmi. Snad to nebude znít příliš nadneseně, když řeknu, že se učitelé a studenti mohou navzájem obohacovat nejen vědomostmi, ale také zkušenostmi a rozdílným pohledem na svět. Toto obohacování vnímám jako hlavní poslání učitele.

V čem jsou dnešní studenti jiní než ti, které jste učil před deseti lety?

Podle mého názoru studenti ve své podstatě nejsou jiní, protože se vždy jedná o mladé lidi s jejich ideály, s jejich sny, s jejich různým přístupem, ať už ke studiu nebo životu. Jiné jsou pouze okolnosti a kontext doby, ve které žijeme. Samozřejmě vnímám, že s tím, jak se mění společnost, jsou mladí lidé ovlivňováni různými trendy, ale jak už jsem řekl na začátku, podstata mladého člověka zůstává stejná. Čím více mám zkušeností s učením, tím více jsem ochoten některým problémům rozumět a možná být i tolerantnější než na začátku své kariéry. Na druhé straně jsou však některé profesní věci, ve kterých nechci polevovat a možná jsem i přísnější. Mám na mysli individuální přístup k talentovaným studentům i k těm, kteří naopak potřebují pomoc.

Je výhoda být v této profesi muž?

Nevim, jestli je to zrovna výhodou, protože schopnosti mých kolegů, nebo žen obecně, jsou naprosto srovnatelné. Možná narážíte na to, že je někdy zapotřebí fyzické síly, ale za dobu mé praxe jsem se s žádným studentem ještě nemusel „prát“. V každém případě: vzhledem k tomu, že je někdy zapotřebí fyzické síly, ale za dobu mé praxe jsem se s žádným studentem ještě nemusel „prát“. V každém případě: vzhledem k tomu, že je někdy zapotřebí fyzické síly, ale za dobu mé praxe jsem se s žádným studentem ještě nemusel „prát“.

Čím vás studenti dokážou naštvát?

Někdy mě dokáže vytočit jejich přístup k probírané látce, kterou já v tu chvíli považuju „za to nejdůležitější na světě“ a setkám se s lhostejností. To však netrvá dlouho, protože jak už jsem před chvílí řekl, to co my, učitelé, považujeme za důležité, nemusí být pro studenty zrovna prioritou. Věc, kterou nesaším, a to nejen u studentů, ale u všech lidí, je lhaní. Raději překousnu, když se mi někdo k nějakému průšvihovi přizná, než aby si vymýšlel a zatloukal.

Máte nějaký nezapomenutelný zážitek z praxe?

FRANTIŠEK STŘÍDECKÝ

FRANTIŠEK STŘÍDECKÝ V BODECH

KDE UČÍ: Gymnázium Jiřího Wolkera Prostějov

CO UČÍ: matematiku a informatiku

PRAXE: 22 let

Zatím mám dva. Jeden z nich trval 7 let a skončil maturitou v roce 1998. Ten druhý trval 8 let a skončil maturitou v roce 2006. Za tu dobu jsem si připadal jako zahradník, kterému rodiče svěří svoje nejcennější rostlinky a vám z nich pod rukama vyrůstají dokonalé květiny a statné stromy. Být třídním učitelem mě vždycky těšilo a možná jsem se od svých žáků naučil více než oni ode mě.

Jak dnešní studenti podvádí?

Nechtěl bych popisovat ty nejrafinovanější metody, abychom nedávali návod těm poctivějším studentům. Faktem je, že evergreenem zůstává starý dobrý tahák. V některých případech dovedený až k naprosté dokonalosti a s nástupem laserových tiskáren s použitím velikosti písma č. 4 se jedná o umělecká díla na úrovni japonských miniaturních známých Uko Ješity. Svoji roli sehraje také mobilní telefon.

Co vás naposledy ve škole pobavilo?

Státní maturity.

Takže si myslíte, že jsou státní maturity krok vedle?

Myslím, že na tu otázku jsem již odpověděl. (Směje se). Ale teď vážně. Uvidíme po jejich prvním ročníku. V každém případě myšlenka celostátního srovnání úrovně znalostí studentů je dobrá, např. výběrové SCIO testy pro vysoké školy tento účel plní velmi dobře. Co se týče státních maturit, nejsem si jistý, zda můžeme srovnávat studenty některých středních odborných škol a výběrových gymnázií. Proto znovu odpovídám, uvidíme v červnu.

Jak má náš školský systém slabiny?

Žádný systém není dokonalý. V našich zemích se tradičně upřednostňovalo memorování probírané látky. Málomocný učitel měl snahu studentům vysvětlit, proč se z paměti učí pro ně nepochopitelné vzorce a definice. Začátkem devadesátých let k nám začaly pronikat metody anglosaské

ho školství, které si zakládá spíše na principech samostatného myšlení a kreativitě studentů. Tyto dva přístupy jsou však naprosto odlišné a mnohdy docházelo k tomu, že jejich skloubením vznikl paskvil. Pro mnoho studentů a bohužel i učitelů je učení nepaměť mnohem pohodlnější, než zapojení vlastního uvažování. Hledání kompromisu mezi těmito dvěma přístupy je samozřejmě velice těžké a ne vždy se to podaří. Ptáte se mě na slabiny našeho systému, ale rád bych vyzdvihl i jednu silnou stránku. Čeští studenti jsou všeobecně vnímáni jako lidé s širokým přehledem. Podle mého názoru mají chuť studovat nové věci, poznávat jiné země a nespokojí se pouze s tím, co jim učitel v hodinách odvypráví. Troufnu si tvrdit, že naše gymnázium takové studenty má a moji kolegové je v jejich snáhách podporují.

Jaký jste byl v sám student?

Vzorný. Snažil jsem se vždy dosáhnout všech dostupných hodnot známek a nepolevovat jsem ani v úsilí získat všechny možné druhy kázeňských ocenění. Občas se z toho moje žákovská docela červenala.

Měl jste někdy chuť ze školství odejít? Přepadl vás někdy pocit, že je to nevděčná práce?

Tarifní mzda učitele vám pro užití peněz pětileté rodiny moc rozletu nedá, takže ano, z finančních důvodů jsem o tom uvažoval mnohokrát. Když máte ale možnost pohybovat se mezi mladými lidmi, formovat jejich osobnost a přitom vstřebávat tu jejich nezměrnou energii, je to k nezaplacení. Nevděčná práce to v žádném případě není. Zvláště když přihlednu k tomu, že naše škola patří k neúspěšnějším při získávání grantů EU. To pochopitelně přináší jak studentům, tak učitelům podmínky pro kvalitnější výuku ve špičkové vybavených učebnách.

Monika Petřlová